

รายงานวิจัย

เรื่อง

ทัศนคติและการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากร
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

จัดทำโดย

ผศ.ดร.อุษา น้อยทิม	อาจารย์วัลลี นวลหอม
อาจารย์ไตรภพ สุวรรณศรี	อาจารย์พิบูลย์ มังกร
อาจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล	อาจารย์วรชิน มั่งคั่ง
อาจารย์ไพโรจน์ แก้วเขียว	อาจารย์พีรพัฒน์ พันศิริ
อาจารย์เนตรนภา วรวงษ์	อาจารย์แพรภัทร ยอดแก้ว
อาจารย์นุพงษ์ ภูศรี	อาจารย์วัลย์ลักษณ์ อมรสิริพงศ์
อาจารย์อัมพร วรานนท์วนิช	อาจารย์นิภาพรรณ เจนสันติกุล
อาจารย์ถิรนนท์ ประทุม	นางสาวอ้อมนภา จำปาอ่อน
นายพงษ์ดนัย จิตตวิสุทธิกุล	

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ประจำปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง “ทัศนคติและการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทัศนคติและระดับการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

แบบสอบถาม

เรื่องทัศนคติและการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการสอบถามบุคลากรของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเกี่ยวกับทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงโดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลการประเมินของท่านไว้เป็นความลับและจะสรุปผลการวิจัยออกมาในภาพรวมซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของ ท่านแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามฉบับนี้ มีทั้งหมด 6 หน้าแบ่งออกเป็น4ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ทัศนคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย✓ลงใน□ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. ไม่เกิน 30 ปี

☐ 2. 31 - 40 ปี

☐ 3. 41 - 50 ปี

☐ 4. 51 - 60 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ 2. ปริญญาตรี

☐ 3. ปริญญาโท

☐ 4. ปริญญาเอกหรือสูงกว่า

4. ระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

☐ 1. ต่ำกว่า 1-3 ปี

☐ 2. 4-6 ปี

☐ 3. 7-9 ปี

☐ 4. 10 ปีขึ้นไป

5. ตำแหน่ง

☐ 1. อาจารย์

☐ 2. เจ้าหน้าที่

6. หน่วยงานที่สังกัด

☐ 1. ภาษาไทย	☐ 2. ภาษาอังกฤษ
☐ 3. ภาษาจีน	☐ 4. สังคมศึกษา
☐ 5. การพัฒนาชุมชน	☐ 6. รัฐประศาสนศาสตร์
☐ 7. นิติศาสตร์	☐ 8. การท่องเที่ยวและการโรงแรม
☐ 9. บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	☐ 10. ศิลปกรรม
☐ 11. ดนตรี	☐ 12. กลุ่มวิชานาฏศิลป์
☐ 13. กลุ่มวิชาอาชีวศึกษา	☐ 14. สำนักงานคณะ

7. ประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

☐ 1. ต่ำกว่า 1-3 ปี	☐ 2. 4-6 ปี
☐ 3. 7-9 ปี	☐ 4. 10 ปีขึ้นไป

8. ท่านเคยเป็นกรรมการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในหรือไม่

☐ 1. เคย	☐ 2. ไม่เคย

ตอนที่ 2 ทศนคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย✓ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ท่านคิดว่าคณะได้สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้แก่บุคลากร					
2	ท่านคิดว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจะสามารถสร้างมาตรฐานให้กับหน่วยงานจนเป็นที่ยอมรับในสังคมภายนอก					
3	ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทำให้การทำงานของหน่วยงานมีระบบ					
4	ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นงานที่มีประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน					
5	ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ					
6	ท่านคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
7	ท่านมีความกระตือรือร้นและยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8	ท่านพยายามกระตุ้นให้หน่วยงานของท่านเกิดความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
9	ท่านเตรียมความพร้อมเพื่อให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ					
10	ท่านมีความพร้อมในการรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
11	ท่านมีความพึงพอใจต่อผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
12	ท่านคิดว่าผลการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทำให้ได้แนวทางการพัฒนางาน					
13	ท่านคิดว่าการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความคุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป					
14	ท่านคิดว่าการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไป					
15	ท่านคิดว่าบุคลากรมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
16	ท่านคิดว่าผู้บริหารมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
17	ท่านคิดว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
18	ท่านมีความพึงพอใจต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะในภาพรวม					

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย✓ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

P : Plan หมายถึงการกำหนดโครงการ/แผนงาน/กิจกรรมและการกำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมายรวมถึงการกำหนดค่าชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมาย(Key Performance Indicator : KPI's) ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์พันธกิจนโยบายและวัตถุประสงค์

D : Do หมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามแผนที่กำหนดไว้ให้มีประสิทธิผลประสิทธิภาพและคุณธรรม

C : Check หมายถึงการควบคุม (Controlling) การเฝ้าระวัง (Monitoring) การตรวจติดตาม(Audit)การวัด (Measurement) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance indicators) เปรียบเทียบกับค่าชี้วัดความสำเร็จของเป้าหมาย (KPI's)

A : Act หมายถึงการทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นโดยเรียนรู้จากข้อบกพร่องแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและหาทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและข้อบกพร่องเกิดขึ้นอีก

ข้อที่	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการวางแผน (P : Plan)						
1	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการดำเนินงานต่างๆตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
3	ท่านมีการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
4	ท่านมีการวางแผนในการจัดเตรียมสารสนเทศเอกสารหลักฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน(D : Do)						
1	ท่านเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
2	ท่านปฏิบัติตามคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
3	ท่านพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศหรือเอกสารหลักฐานที่สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
5	ท่านมีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือวิธีการปฏิบัติงานที่ได้จากการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งภายใน/ภายนอกหน่วยงาน					

ข้อที่	รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน(C : Check)						
1	ท่านตรวจสอบการปฏิบัติงานของท่านตามคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
2	ท่านมีการใช้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงาน					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงาน SAR หรือเขียนผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในส่วนที่ท่านร่วมรับผิดชอบ					
4	ท่านเข้าร่วมประชุมหารือเตรียมความพร้อมการรับการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการรับการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน(A : Act)						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน					
2	ท่านปรับปรุงการปฏิบัติงานของท่านตามผลการประเมิน/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามผลการประเมิน/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง					
4	หน่วยงานเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ให้ท่านเสนอข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					
5	ท่านได้เสนอข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน					

ตอนที่4ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจงท่านมีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในของหน่วยงานอย่างไร

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

***** ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม *****

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2518 ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในยุคนั้น คือ วิทยาลัยครูนครปฐม ได้เริ่มดำเนินการและบริหารงานตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ทำให้เกิดคณะวิชาจำนวน 3 คณะวิชา ได้แก่ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์ และคณะวิชาครุศาสตร์ สำหรับคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนหมวดวิชาสังคมศึกษา หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาอังกฤษ หมวดวิชาศิลปศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ รวมเป็นคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเริ่มดำเนินงานอย่างเป็นทางการตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2519 ผู้บริหารคณะวิชาในขณะนั้น คือ “หัวหน้าคณะวิชา”

ภายหลังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ เมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2538 วิทยาลัยครูนครปฐมเปลี่ยนเป็น “สถาบันราชภัฏนครปฐม” และมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์” และผู้ดำรงตำแหน่งบริหารคณะให้ใช้คำว่า “คณบดี”

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2547 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันราชภัฏนครปฐมจึงได้เปลี่ยนเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม”

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีภารกิจหลัก คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความมั่นใจในมาตรฐานและคุณภาพของการจัดการศึกษา รวมถึงผลผลิตทางการศึกษาอื่นๆ ว่าที่มีคุณภาพสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะจึงมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องภายใต้นโยบายการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้น ต่อมาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติไว้ในหมวด 6 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย “ระบบประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบประกันคุณภาพภายนอก” โดยกำหนดให้ “หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงานการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน” และกำหนดให้ “สำนักงาน

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกโดยทำการประเมินผลการจัดการศึกษาของทุกสถาบันอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุก 5 ปี”

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำหนดแนวทาง ส่งเสริม และติดตาม การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษา มาพัฒนาปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะ เพื่อให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเป็นไปอย่างมีระบบและกลไกที่เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสภาสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2539 เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จึงกำหนดนโยบายในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

1. พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับกระบวนการดำเนินการภายในและมาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัดโดย เน้นให้ทุกหน่วยงานนำระบบประกันคุณภาพไปใช้เพื่อให้เกิดกลไกในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. สนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานจัดทำระบบและกลไกการประกันคุณภาพ การศึกษาและมาตรฐานการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับมหาวิทยาลัย ติดตามดูแลให้ทุก หน่วยงานย่อยภายในมีการดำเนินการตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่เอื้อต่อการตรวจสอบ การ ตรวจสอบประเมินโดยหน่วยงานภายนอก ตลอดจนประสานกับสำนักประกันคุณภาพการศึกษา ในการ จัดทำแผนงานการประกันคุณภาพการศึกษาประจำปี

3. ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานเป็นประจำ ภายใตกรอบและมาตรฐานที่กำหนด เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารของหน่วยงานและของมหาวิทยาลัย นำไปใช้ในการพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลสรุปของการประกันคุณภาพ การศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของรายงานประจำปีที่เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อ สาธารณชน

4. ผู้บริหารของหน่วยงานและของมหาวิทยาลัยจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากรายงาน สรุปลผลการตรวจสอบและการประเมินของคณะกรรมการผู้ตรวจสอบและประเมินของมหาวิทยาลัย และจากหน่วยงานภายนอกไปใช้ในการวางแผนพัฒนา และปรับปรุงระบบการทำงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. สนับสนุนและส่งเสริมระบบเครือข่ายความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ และท้องถิ่น

สำหรับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถาบัน โดยคณะบุคคลที่สถาบันแต่งตั้งขึ้น มีหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เสนอแนวทางเสริมจุดแข็งและแก้ไขปรับปรุงจุดบกพร่องในการจัดการศึกษาของคณะ/สำนักและของสถาบัน โดยดำเนินการประเมินทุกปีการศึกษา มีกิจกรรมหลัก 3 ด้าน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)
2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit)
3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment)

นอกจากนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ยังได้นำแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ซึ่งเป็นระบบประกันคุณภาพที่ใช้แนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA เป็นแนวทางในการสร้างระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบัน โดยการดำเนินการประกันคุณภาพแต่ละตัวบ่งชี้ มีการดำเนินงานครบวงจรคุณภาพ PDCA เริ่มต้นจากการวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการนำผลการตรวจสอบมาพัฒนา (Act) เพื่อให้การดำเนินการกิจของสถาบันตามตัวบ่งชี้ต่างๆ บรรลุเป้าหมายและมีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบัน การประกันคุณภาพภายใน การศึกษาภายใน ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ จึงเน้นประเมินทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตหรือผลลัพธ์ ด้วยเหตุนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ให้มีหน้าที่กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานให้สอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในระดับมหาวิทยาลัย พร้อมกับจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ วางแผนการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา กระตุ้นให้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของหน่วยงาน เตรียมเอกสาร และหลักฐานต่างๆ รวมถึงการเตรียมบุคลากร นักศึกษา เพื่อรอรับการติดตามและประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก ส่งเสริมควบคุม และประเมินคุณภาพการศึกษาหน่วยงาน จัดทำรายงานและข้อเสนอแนะวิธีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน เสนอมหาวิทยาลัย ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพื่อทราบทัศนคติและระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และเพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรค

และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

1. ทักษะคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. ระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบทักษะคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
2. ทราบระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาทักษะคิดและการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ขอบเขตด้านประชากร คือ บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

บทที่ 2

ปรัทัศนัวรรณกรรม

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทนี้ ประกอบด้วย ทัศนคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทัศนคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตประการหนึ่งที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเกิดจากการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ สามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ ซึ่งดวงเดือน พันธมนาวิน (2531, หน้า 65) ได้ให้ความหมายของแต่ละองค์ประกอบไว้สรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางการรู้ประเมินค่า (Cognitive Component) เดิมใช้ในความหมายของการรู้การคิด ความเชื่อ ตลอดจนข้อสนเทศทั่วไปเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้น แต่องค์ประกอบนี้จะต้องมีลักษณะที่เป็นทิศทางประกอบด้วย คือทางด้านดีหรือเลว มีประโยชน์หรือโทษ จึงไม่ใช่ข้อเท็จจริง (Fact) มีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร ดังนั้นการวัดองค์ประกอบแรกของทัศนคติอย่างถูกต้องจะต้องวัดความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้นของบุคคล

2. องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) ทัศนคติดีมีลักษณะสำคัญคืออารมณ์ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้น เช่นเดียวกับองค์ประกอบแรก ความรู้ของบุคคลก็จะต้องมีลักษณะที่เป็นทิศทางด้วย ซึ่งหมายถึงความชอบ ความไม่ชอบสิ่งหนึ่ง หรือความพอใจ ไม่พอใจสิ่งหนึ่ง และสอดคล้องกับองค์ประกอบแรกของเขาด้วย กล่าวคือ ถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์บุคคลก็จะชอบและพอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลวหรือมีโทษบุคคลก็จะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น องค์ประกอบนี้มีเนื้อหาที่อาจวัดได้ไม่หลากหลายเท่าองค์ประกอบแรกแต่ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทัศนคติ

3. องค์ประกอบทางการมุ่งกระทำ (Action Tendency Component) เนื่องจากทัศนคติเป็นลักษณะทางจิตใจที่จะต้องศึกษาแยกต่างหากจากพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นองค์ประกอบนี้จะเป็นการรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรม หรือเป็นการวัดปริมาณของพฤติกรรมโดยตรงไม่ได้ แต่จะต้องเป็นลักษณะทางจิตใจที่เกี่ยวกับพฤติกรรม เจตนาที่จะกระทำหรือความมุ่งกระทำ องค์ประกอบนี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าองค์ประกอบอื่น

องค์ประกอบทั้งสามของทัศนคติสามารถใช้ในการทำนาย และอธิบายพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงของบุคคลได้ เพราะเชื่อว่าหากบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใด (ร่วมกับบุคลิกลักษณะอื่นๆ ที่

เหมาะสม) ก็จะกระตุ้นให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในเรื่องนั้นมากกว่าบุคคลที่มีทัศนคติไม่ดี จึงหมายถึง การที่บุคคลประเมินค่าว่า พฤติกรรมดังกล่าวเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ รู้สึกพอใจ และพร้อมที่จะกระทำแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องนั้นในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปในทิศทางบวก ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ สุพานี สฤญวานิช ให้ความหมายของคำว่า ทัศนคติ โดยอธิบายออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1) เป็นความเชื่อหรือคำพูดในเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดหนึ่ง และ 2) เป็นความคิดเห็น หรือคำพูดในเชิงประเมิน (Evaluative Statements) ที่มีต่อเหตุการณ์ต่อบุคคล หรือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในแง่บวกหรือลบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เชื่อหรือไม่เชื่อ ดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ รวมทั้งงานวิจัยของกนกวรรณ ร่วมไทย ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง บรรยากาศองค์การที่มีผลต่อทัศนคติต่องานให้บริการลูกค้า ศึกษากรณีบริษัทเดินอากาศไทย จำกัด ได้พบว่า ภูมิหลังทางสังคม และเศรษฐกิจของพนักงานในเรื่อง ระดับการศึกษาและระยะเวลาทำงานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับทัศนคติในการให้บริการลูกค้า โดยความสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะผกผัน กล่าวคือ พนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงหรือมีระยะเวลาทำงานนาน จะมีทัศนคติต่อการให้บริการต่ำกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาต่ำหรือมีระยะเวลาการทำงานน้อย สำหรับบรรยากาศองค์การที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการให้บริการลูกค้า คงมีเฉพาะในมิติความรู้สึเกี่ยวกับ การได้รับรางวัล และการลงโทษเท่านั้น โดยความสัมพันธ์เป็นไปอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นจริงเฉพาะพนักงานที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และทำงานมาแล้วตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของชาติชาย พิทักษ์ธนาคม ได้อธิบายว่า ทัศนคติ หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความรู้สึกดังกล่าวอาจจะเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ สภาพการณ์ เหตุการณ์ เป็นต้น เมื่อเกิดความรู้สึกบุคคลนั้นจะมีการเตรียมพร้อมเพื่อมีปฏิกิริยาตอบโต้ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง

กล่าวโดยสรุป บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบัน ประเมินค่าว่า เป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ รู้สึกพอใจ และพร้อมที่จะแสดงความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นไปในทิศทางบวกมากกว่าบุคคลที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน

การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

หลักการ แนวคิดการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นพลังสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับบุคคลแต่ละคน และผลผลิตของสังคม ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ ความผูกพันของบุคคลในสังคม นวัตกรรมของสังคมที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน และจะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตเป็นผลจากแนวคิดของการมีส่วนร่วมเกือบทั้งสิ้น จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับความต้องการ ลักษณะของสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติที่มีต่อ

การมีส่วนร่วม นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมยังช่วยยกระดับแรงจูงใจ (Motivation) การสร้างข้อผูกพันของการเปลี่ยนแปลง (Commitment to change) การให้ความร่วมมือ (Co - operation) และคุณภาพของการตัดสินใจ แนวคิดหลักของการมีส่วนร่วมมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) การช่วยเหลือและการทำประโยชน์ (Contribution) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ซึ่งเกี่ยวข้องทางจิตใจมากกว่าทางร่างกาย (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2538, หน้า 182) ปัจจุบันแนวคิดการมีส่วนร่วมมีกระแสการยอมรับที่จะนำมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานของการพัฒนา นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ว่า หัวใจสำคัญของการพัฒนาชุมชน คือ ให้ชุมชนนั้นรวมตัวกัน ซึ่งมีได้หมายถึงการรวมตัวเพื่อผลประโยชน์ ร่วมกันทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เป็นการรวมตัวกันด้วยจิตสำนึก และค่านิยมร่วมกันบางอย่าง ซึ่งจะทำให้เกิดพลังที่ยั่งยืน เป็นศิลปะแห่งการพัฒนาชุมชนที่กล่าวในที่นี้รวมถึง บ้าน สถาบันศาสนา โรงเรียนและสถาบันอื่น (อมรวิรัช นาครทรรพ, 2541, หน้า 72) สำหรับหลักการในมิติของการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา เป็นการกระตุ้นให้บุคคลที่เคยอยู่ภายนอก ได้เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนา เพื่อกระจายผลของการพัฒนาให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการบริโภคผลผลิตของสังคม มีส่วนร่วมการตัดสินใจในการริเริ่มกิจกรรม โครงการ ร่วมดำเนินงาน ติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ ที่เกิดขึ้นอย่างมีศักดิ์ศรี และความเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่จะมีผลกระทบต่อคนในสังคม หลักการมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจสำคัญของแนวคิดประชาธิปไตย (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, 2542, หน้า 12 - 13) การมีส่วนร่วมมีผู้ให้คำจำกัดความที่ต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละบุคคลที่เป็นเป้าหมาย มีความหลากหลายไม่ตายตัว ดังตัวอย่าง อรพินท์ สฟโชคชัย (2538, หน้า 2) ที่สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในชุมชนที่ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินการพัฒนาของภาครัฐ หรือหมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านในการดำเนินการพัฒนาของรัฐ หรือกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนที่ประชาชนยินดีมาร่วม ซึ่งเป็นการร่วมรับผลประโยชน์และร่วมลงทุนลงแรง ซึ่งเป็นความหมายของการมีส่วนร่วมเชิงพัฒนา ชุมชน ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540, หน้า 11 - 12) การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชน ส่วน ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542, หน้า 15 -17) ได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมในลักษณะที่ต่างกันไป 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมที่ทำให้ประชาชนที่เคยถูกกีดกันออกไปให้เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อได้รับประโยชน์จากทรัพยากรและสังคมร่วมกัน โดยการร่วมกันค้นหาปัญหา วิธีการ แก้ไขปัญหาวางแผนงาน ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติ กล่าวคือ ประชาชนจะมีอำนาจในการตัดสินใจ อำนาจในการควบคุม ซึ่งเป็นอำนาจที่แท้จริงในการพัฒนาตนเองอย่างจริงจังอันเป็นผลมาจากการต่อสู้ มีใช้การให้โดยรัฐหรือการเรียกร้องจากประชาชน

2. ด้านวาทกรรมทางภาษา การมีส่วนร่วมมีความเข้าใจที่แตกต่างกันเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วม อาทิ ความหมายที่ใช้สำหรับสถาบันภายนอกชุมชน ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การเข้ามาควบคุมการใช้ทรัพยากรและออกกฎเกณฑ์ต่างๆ โดยที่เน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรม โครงการจากการริเริ่มของรัฐ ซึ่งแตกต่างไปจากความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้นที่เน้นการมีส่วนร่วมทั้งการริเริ่ม การดำเนินการ การตรวจสอบ การรับผลประโยชน์

3. ด้านลักษณะของการมีส่วนร่วม มีสองลักษณะคือ ลักษณะแรกเป็นความหมายของการมีส่วนร่วมแบบกว้าง ๆ คือการมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ กระบวนการตรวจสอบ และการร่วมรับผลประโยชน์ ลักษณะที่สอง เป็นความหมายที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง โดยมุ่งให้ประชาชนได้มีความริเริ่ม ใช้ความพยายาม และมีความเป็นตัวของตัวเองในการดำเนินการ การควบคุมการใช้ทรัพยากร ซึ่งเป็นการดำเนินงานอย่างเข้มข้น

4. ด้านการรวมพลังและทรัพยากร เป็นความหมายของการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการรวมพลัง และความพยายามที่จะช่วยกันระดมทรัพยากรในทุกๆ ด้านที่มีอยู่ เพื่อนำมาใช้ดำเนินการจนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นความร่วมมือกันอย่างเข้มข้นของผู้ที่มีส่วนร่วม ส่วนบุคคลอื่นที่ เข้ามาวางแผน ควบคุมการดำเนินการ เป็นเพียงเข้ามามีส่วนร่วมอย่างผิวเผินจะไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริง

ประเภทของการมีส่วนร่วม

ศิริกาญจน์ โกลุม (2542, หน้า 16 – 17) ได้สรุปไว้ 3 ด้านดังนี้

1. ด้านบริบท (Context) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่เกิดจากบุคคลในชุมชนซึ่งมีความใกล้ชิดกับบริบทของชุมชนเป็นอย่างดี ย่อมทำให้การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมมีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการปฏิบัติ (Practical) การร่วมกันตัดสินใจของประชาชนในชุมชนทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และยังเป็นแรงกระตุ้นให้ประชาชนได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนทั้ง ด้านความคิด และการปฏิบัติอย่างเต็มที่

3. ด้านจิตใจ (Moral) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการพัฒนาย่อมทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตในสังคม

ความหมายการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วมด้านองค์ประกอบ (ศิริกาญจน์ โกลุม, 2542, หน้า 18) ที่สรุปจากงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมแห่งสหประชาชาติ (UNRISD) ได้เสนอว่า การมีส่วนร่วมมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ

1. การแบ่งสรรอำนาจ และการได้รับทรัพยากรที่ขาดแคลนหายาก
2. การมีความพยายามอย่างจริงจัง โดยกลุ่มคนที่จะควบคุมชะตาชีวิตของตนเองและปรับปรุงสภาพที่เป็นอยู่

3. การเปิดโอกาสให้บุคคลที่อยู่ในกลุ่มชั้นล่าง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

จากผลการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนักพัฒนาและประชาชนในการทำงานร่วมกันตามแนววัฒนธรรมของกาญจนนา แก้วเทพ (2544, หน้า 10 – 12) พบว่า ความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันจะมีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะที่มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน
2. ความสัมพันธ์ที่มีความเท่าเทียมกัน เสมอภาคกัน
3. เป็นความสัมพันธ์ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นผลประโยชน์ที่ไม่ขัดแย้งกัน หากแต่สนับสนุนซึ่งกันและกัน

สำหรับการมีส่วนร่วมในความหมายที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการ ทศนา แสงศักดิ์ (2539, หน้า 15 - 16) ได้สรุปไว้ว่า เป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ ความรู้สึก นึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม เป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้เกิดความสำเร็จ เกิดความ รับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) เข้าไปช่วยเหลือ (Contribution) และมีความรับผิดชอบ (Responsibility) ซึ่งจะเกิดขึ้นทุกระดับของสายบังคับบัญชา ใน 3 ลักษณะ คือ มีการช่วยเหลือ มีการให้อำนาจ และมีขอบเขตภาระงาน โดยมีปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เป็นความพยายามที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และความรู้สึกระหว่างบุคคล (Interrelationship)
2. เป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างบุคคลอย่างใกล้ชิด (Collaboration)
3. เป็นการให้บุคลากรรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (Accountability)
4. เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมโดยคำนึงถึงความสมดุล (Balance) ระหว่างการมีส่วนร่วมอย่างไม่แท้จริงกับการมีส่วนร่วมที่มากเกินไป

จากหลักการ แนวคิด และความหมายของการมีส่วนร่วมแบบเสมอภาค สามารถสรุปลักษณะสำคัญที่ใช้เป็นฐานคิดสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ได้ดังนี้

1. ประกอบขึ้นด้วยกลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยที่กลุ่มบุคคลเหล่านั้นมีความรู้สึก หรือมีอารมณ์ร่วมที่จะแก้ปัญหา และ/หรือพัฒนาภารกิจที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมของตน

2. บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมจะอยู่ในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนไม่มีผลประโยชน์และความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

3. บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมจะมีความเสมอภาคกันในเรื่องการตัดสินใจและความร่วมมือในการริเริ่ม และดำเนินการในภารกิจที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1981, p. 6) ได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วม คือ การที่สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ว่าควรทำอะไร และทำอย่างไร ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ซึ่งอาจจะเป็นไปในรูปของการเข้าร่วมโดยการให้การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการให้ความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefits) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ทางบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ (Evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดและเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527, หน้า 183) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจ โดยกระทำการงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือได้ แสดงว่าการมีส่วนร่วมเป็นผลของความร่วมมือร่วมใจ การประสานงานและความรับผิดชอบ โดยได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมเป็น 3 ประการ คือ

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรการจัดตั้งของประชาชน

2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือชุมชน

3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน

วันชัย โกลละสุต (2549) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง ทรัพยากรในการบริหารที่เป็นส่วนของบุคคลในแต่ละระดับการปฏิบัติมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการและควบคุมการปฏิบัติในแต่ละส่วน ๆ อย่างเต็มความสามารถ ทั้งในทิศทางเพื่อการปฏิบัติด้านเดียวหรือการนำเสนอซึ่งความคิดในการดำเนินการตามกระบวนการนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ก็คือการที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ในขั้นตอนใด ๆ ก็ตาม โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละ

กระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์ บุคคลในการมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารงานหรือการจัดการงานภายในองค์กรจะประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา (ผู้บริหารระดับสูง) ผู้บริหารระดับกลาง (กลุ่มงานต่าง ๆ) และผู้ปฏิบัติ (คนงาน ผู้ทำงานระดับล่าง) สายสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กรจะเป็นไปตามลักษณะบังคับบัญชาตามลำดับ การมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการองค์กรจึงเป็นในทิศทางเพื่อการปรับปรุง พัฒนา หรือแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องของการดำเนินการในแต่ละองค์ประกอบ ความจำเป็นของการมีส่วนร่วมอาจไม่ทั้งหมดของบุคคลในทุกระดับ อาจเฉพาะเพียงแต่ในระดับเดียวกันเท่านั้น หรือเหนือขึ้นไปในระดับหนึ่งก็ได้ ลักษณะการมีส่วนร่วมของการจัดการหรือบริหารภายในองค์กรมีรูปแบบต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม

แสวง รัตนมงคลมาศ (2543, หน้า 2-3) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง

1. กระบวนการซึ่งมวลชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมส่วนรวม
2. มวลชนที่เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงาน ตลอดจนทรัพยากรของตนต่อกิจกรรมนั้น ๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การเกี่ยวข้องของมวลชนในกิจกรรมต่าง ๆ จะมี 2 ด้านคือ

2.1 ด้านคิดหรือกำหนดนโยบาย จำแนกเป็น 3 ระดับ คือ

- 2.1.1 มวลชนเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร ข้อคิดเห็น
- 2.1.2 มวลชนมีส่วนแบ่งในอำนาจการตัดสินใจ
- 2.1.3 มวลชนเป็นผู้กำหนดนโยบาย

2.2 ด้านทำหรือดำเนินการตามนโยบาย จำแนกได้ 3 ระดับ คือ

- 2.2.1 ร่วมกำหนดเป้าหมาย แผนงาน
- 2.2.2 ร่วมดำเนินการในกระบวนการจัดการ
- 2.2.3 ร่วมหนุนช่วยทรัพยากรการบริหาร

รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

ยงยุทธ บุราสิทธิ์ (2532, หน้า 28) กล่าวถึงมิติแห่งการมีส่วนร่วม (dimension of participation) ว่า อาจแบ่งเป็น 4 มิติ ดังนี้

1. การเตรียมการ (prerequisites to participation) สิ่งจำเป็นที่ต้องเตรียมพร้อมก่อนการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1.1 การให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อปลุกกระตุ้นให้เห็นสภาพปัญหาที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ตลอดจนความรู้ ความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเหล่านั้น

1.2 การรู้จักใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญจากแหล่งต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาได้รวดเร็ว และตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดี

1.3 การลงมือปฏิบัติ จะต้องสามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะของการมีส่วนร่วม (aspects of participation) การมีส่วนร่วมมีหลายระดับ ตั้งแต่เป็นสมาชิกจนถึงผู้นำหรือประธานกรรมการ ดังนี้

- 2.1 เป็นสมาชิก
- 2.2 เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม
- 2.3 เป็นสมาชิกที่บริจาคเงินช่วยเหลือ
- 2.4 เป็นกรรมการ
- 2.5 เป็นประธานกรรมการ

นอกจากนี้แล้วยังพิจารณาจากลักษณะต่อไปนี้

- สมาชิกนั้นทำอะไรระหว่างการประชุม (what members do between meetings)

- สมาชิกเสนอทำอะไรในที่ประชุม (what part they play during meeting)

3. แบบอย่างผู้มีส่วนร่วม (types of participation) ผู้มีส่วนร่วมมี 3 แบบ ดังนี้

- 3.1 เป็นผู้กระทำ (the actor) คือมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรม
- 3.2 เป็นผู้รับผลการกระทำ (the recipient) คือ ได้รับผลจากกิจกรรมโดยตรง
- 3.3 เป็นสาธารณชนทั่วไป (the public) คือประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง

โดยตรง แต่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

4. ขั้นตอนของการระดมการมีส่วนร่วม (stages of organization development) อาจพิจารณาได้ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการจัดตั้งองค์กร เป็นขั้นทำความรู้จักชุมชน เข้าใจความเป็นไปในชุมชน จำแนกกลุ่มประชาชน เป้าหมายรวมของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องโดยตรง (แม้จำนวนน้อย)

4.2 ขั้นตอนงานสัมฤทธิ์ผล เป็นขั้นที่กลุ่มเล็ก ๆ ดังกล่าว ได้ทำกิจกรรมแล้ว สัมฤทธิ์ผล จึงทำให้สามารถดึงประชาชนนอกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

4.3 ขั้นต่อเนื่องหรือยุดิ เป็นขั้นประเมินผลงานของกลุ่ม หากมีประโยชน์ก็ทำต่อเนื่อง ไร้ผลประโยชน์ก็ยุติ

สุชาติ จักรพิสูทธิ์ (2548) ได้สรุปหลักการและขั้นตอนของ “การมีส่วนร่วม” ไว้ดังนี้

1. การระดมความคิด คือ การคิดค้นและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน ในลักษณะของการร่วมคิด มิใช่จากฝ่ายหนึ่งฝ่ายเดียว บนพื้นฐานความศรัทธาว่าทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นมีศักยภาพ

2. การวางแผน คือ นำสิ่งที่ร่วมกันคิดมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกัน ด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย เช่น คน สิ่งของ งบประมาณ เวลา เป็นต้น

3. การลงมือทำ คือ การลงมือนำแผนงานที่ได้ร่วมกันทำหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบให้เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้

4. การติดตามประเมินผล คือ ร่วมกันติดตามผลงานที่ทำ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมกันคิดพัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้น

5. การรับประโยชน์ร่วมกัน มีทั้งผลประโยชน์ทางรูปธรรมที่ต้องการให้เกิดตามกิจกรรมที่ทำนั้น และผลประโยชน์โดยอ้อม แต่มีความสำคัญมาก คือการเรียนรู้จากการร่วมคิดร่วมทำ และความสัมพันธ์ระหว่างภาคีที่พัฒนาไปสู่การมีส่วนร่วมที่สมานฉันท์ เสมอภาค และเอื้ออาทรกันมากขึ้นเป็นลำดับ

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

อำนาจ อนันตชัย (2527, หน้า 126 – 130) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วมซึ่งสรุปความได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (nation morale)

ขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ความกระตือรือร้น ความหวัง ความกล้า และความเชื่อมั่น ในทางตรงกันข้ามก็อาจแสดงออกในรูปแบบของความเฉื่อยชา เฉยเมย ความหวาดระแวง และขาดความเชื่อมั่น ความสำคัญของขวัญในการทำงานมีมาก คนเรามีความต้องการทางกายและใจ ถ้าคนมีขวัญดี ผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วย แต่ขวัญไม่ดีผลงานก็จะต่ำไปด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกที่ว่าคนอื่นเห็นความสำคัญของงานที่ตนทำอย่างไรด้วย การสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาัดเอาเปรียบ คอยสำรวจปฏิบัติการ เป็นแนวทางแก้ไขและเป็นแนวทางตรวจสอบผู้ปฏิบัติ ด้วยการปรับความสัมพันธ์ เช่น ให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การกำหนดมาตรฐานความดีความชอบ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น และการให้คำปรึกษาหารือ ผู้ร่วมงานจะสร้างขวัญในการทำงานได้มาก คนทำงานที่มีขวัญดีจะเกิดมีความสำนึกในการรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ขวัญของคนเรา โดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีนั้น ย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่นกัน

2. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกชาตินิยม (nationalism)

ชาตินิยม เป็นความรู้สึกเป็นตัวเองที่จะอุทิศ หรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ร่วมของชาติ มีความพอใจในชาติของตน พอใจในเกียรติภูมิ จงรักภักดีผูกพันท้องถิ่น มักจะเห็นชัดในการรวมตัวของกลุ่ม เสรีภาพของชาติ และค่านิยมระหว่างชาติ มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงถิ่นฐานด้วยความรู้สึกชาตินิยม

3. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (leadership)

ผู้นำ ได้แก่ ผู้จัดให้ความสะดวก นำสนับสนุน ช่วยเหลือทำให้คนอื่นคล้อยตาม ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่ม จูงใจคนไปยังเป้าประสงค์ประการใดประการหนึ่ง ผู้นำทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เรียกว่า ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวนำทำงานอยู่เสมอ (dynamic

leader) อาจจะเป็นผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (positive leader) คือทำแต่ด้านดี หรือผู้นำทางไม่ดี ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ (negative leader) การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนหรือผู้ร่วมงานทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผู้นำแบบประชาธิปไตยเป็นผู้นำที่ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้ง่าย มีความรับผิดชอบ รู้จักประนีประนอม ไม่ตัดสินใจขัดแย้งด้วยวิธีรุนแรง อดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ รับฟังความคิดเห็นคนอื่นที่แตกต่างจากตน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมคิดปรึกษา แก้ปัญหา ทำงานและติดตามผลงาน ก่อให้เกิดความร่วมมือ และร่วมใจจากผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายในการทำงานมีความไว้วางใจ มีสัมพันธภาพ มนุษยสัมพันธ์ ร่วมมือประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ไม่ปล่อยเสรีเกินควร ผลการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จะทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

4. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (administration and method)

การใช้ระบบการบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ย่าง เพราะใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่ผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องของการใช้ระบบการบริหาร เพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจ ไม่มีใครบังคับ ก็ทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะการใช้ระบบการบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ สามารถใช้เป็นแนวในการกำหนดมาตรฐานความดีความชอบ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นแนวคิดทฤษฎีที่ทำให้บุคคลมีความรักในองค์กรและสามารถที่จะทำงานเพื่อองค์กรได้ จึงสามารถนำมาใช้ในการมีส่วนร่วม โดยจะทำให้บุคคลต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้

จากแนวคิดเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ว่า หมายถึง ปัจจัยของสิ่งจูงใจ ปัจจัยโครงสร้างของโอกาส หรือช่องทางในการเข้าร่วม และปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ของสถาบัน พร้อมทั้งร่วมดำเนินการให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างเต็มที่ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประจักษ์ ไหมเจริญ (2545) ทำการศึกษาเรื่อง “เจตคติของข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา” ศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จ

เจ้าพระยา สถาบันราชภัฏพระนคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 317 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติของข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอก และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ สถาบันราชภัฏที่สังกัด ผลการศึกษา พบว่าระดับเจตคติของข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอยู่ในระดับปานกลาง ระดับเจตคติของข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครเมื่อจำแนกสถานภาพทั้งในด้านตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ และสถาบันราชภัฏที่สังกัด พบว่า มีเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง

ฉัตรชัย มีเกศ (2546) ทำการศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน” การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานของสถานศึกษา ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบติดตาม ด้านการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันคือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้คือ ครูผู้สอนจำนวน 499 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน รวมทั้งสิ้น 544 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านการวางแผนงานการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานในระดับปานกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นของครู พบว่า ครูโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก 2. ด้านการนำแผนสู่การปฏิบัติ ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานในระดับปานกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นของครูพบว่า ครูโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก 3. ด้านการตรวจสอบติดตาม ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วน

โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความคิดเห็นของครู พบว่า ครูโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูโรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมาก 4. ด้านการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นของครูพบว่า ครูโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก ในส่วนของสภาพการดำเนินงานตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กจะมีความเห็นต่อสภาพการดำเนินงาน ประกันคุณภาพระดับปานกลางซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ฉวีวรรณ บุญคุ้ม (2551) ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏนครปฐม” มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษา 2) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏนครปฐม ทำการศึกษาโดยใช้เทคนิค triangulation ด้วยวิธีการศึกษาหลายวิธี (multi-methods) การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสอบถาม สัมภาษณ์ และการศึกษาจากเอกสาร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์และผู้บริหารของสถาบันราชภัฏนครปฐมที่ปฏิบัติราชการอยู่ในปีการศึกษา 2542 ผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนในคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏนครปฐม ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏนครปฐม และจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสัมภาษณ์ และแบบสัมภาษณ์ ผลจากการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอยู่ในขั้นตอนของการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ โดยสถาบันราชภัฏนครปฐมได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันขึ้น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นในระดับสถาบัน ระดับคณะ ศูนย์ สำนัก พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการและอนุกรรมการดังกล่าว สำหรับการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในสถาบันให้หน่วยงานกำหนดแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของตนเอง มีการพิจารณากำหนดปัจจัยตัวชี้วัดและหลักฐานแสดงให้มีความเหมาะสมทั้งกับหน่วยงาน มีการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับอาจารย์และบุคลากรของหน่วยงาน รวมทั้งการเตรียมการติดตามตรวจสอบ และรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานของตนเอง ผลการดำเนินการในปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพที่กำหนดไว้ทั้ง 13 ปัจจัย พบว่าสถาบันได้มีการดำเนินการตามปัจจัย

ดังกล่าวแล้วทั้ง 13 ปัจจัย โดยปัจจัยที่ 1 (ปรัชญา พันธกิจและวัตถุประสงค์) มีผลการดำเนินงานทุกเรื่องอยู่ในระดับที่พอใช้ได้ ปัจจัยที่ 2 (หลักสูตร) ปัจจัยที่ 3 (อาจารย์) ปัจจัยที่ 5 (การจัดการเรียนการสอน) และปัจจัยที่ 9 (การเงินและงบประมาณ) มีผลการดำเนินงานทุกเรื่องส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่พอใช้ได้ ปัจจัยที่ 12 (การวิจัย) มีผลการดำเนินงานอยู่ทั้งในระดับที่พอใช้ได้และต้องปรับปรุงแก้ไข ปัจจัยที่ 6 (กิจการนักศึกษา) ปัจจัยที่ 8 (การบริหารและการจัดการ) ปัจจัยที่ 10 (บุคลากรสนับสนุน) และปัจจัยที่ 11 (อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม) มีผลการดำเนินงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ปัจจัยที่ 4 (นักศึกษา) ปัจจัยที่ 7 (แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้) และปัจจัยที่ 13 (การติดตามและรายงาน) มีผลการดำเนินงานทั้งหมดอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไข สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันได้แก่ ปัจจัยหลัก 13 ปัจจัย โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพมากที่สุด คือ อาจารย์ รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการของสถาบัน อุปสรรคที่สำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ได้แก่ การขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการประกันคุณภาพการศึกษา ความไม่ชัดเจนในเรื่องนโยบายและระบบประกันคุณภาพการศึกษา คุณภาพของนักศึกษาต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์และบุคลากรของสถาบันยังไม่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ สถาบันต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยถือเป็นนโยบายสำคัญ สถาบันต้องมีแผนและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและครอบคลุมภารกิจของสถาบันทุกด้าน มีการติดตามงานอย่างจริงจัง รวมทั้งบุคลากรจากทุกหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือ โดยสถาบันต้องสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์และบุคลากรของสถาบันเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์และบุคลากรของสถาบันได้รับทราบเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการให้ความรู้และคำแนะนำในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนอย่างเพียงพอจากผู้ที่มีความชำนาญในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

สาวิตรี ไชยสมบัติ (2551) ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา” การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 175 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพ

การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.13$) เมื่อพิจารณารายด้านและจัดลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่าบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาสูงสุด คือ ด้านการดำเนินงาน รองลงมาคือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ด้านการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และที่มีส่วนร่วมต่ำที่สุดคือ ด้านการวางแผน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ ปัจจัยการบริหาร ปัจจัยด้านการจูงใจ และปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ ซึ่งเป็นการศึกษาระดับของปัจจัยต่าง ๆ ตามความเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า ปัจจัยทั้งสามมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$) และเมื่อจัดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการจูงใจ ($\bar{x} = 3.43$) รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ($\bar{x} = 3.09$) และที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหาร ($\bar{x} = 3.08$) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดี คือ ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ (X_3) และปัจจัยจูงใจ (X_2) ซึ่งนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } Y = 0.945 + 0.372 (X_3) + 0.302 (X_2)$$

ใจชนก ภาคอิต (2554) ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา : ศึกษากรณีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา 2553” เป็นการสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา 2553 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ทักษะ การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยทำการสำรวจบุคลากรสายวิชาการ (อาจารย์) และบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 253 คน ผลการสำรวจพบว่า บุคลากรของสถาบัน มีความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา ร้อยละ 77.1 มีทัศนคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.62) การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.36) ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยต่างๆ ของบุคลากรต่างก็มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ 0.01 กับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง (สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง 0.309 – 0.692) และผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise) ปรากฏว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัวแปร ร่วมกันอธิบายการผันแปรการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้ร้อยละ 63.2 ($R^2 = 0.632$) ตัวแปรอิสระที่มีอำนาจการอธิบายการผันแปรการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ

การศึกษา โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ 1. บทบาทของคณะกรรมการพัฒนาระบบคุณภาพ 2. ทัศนคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 3. เป็นคณะกรรมการพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษา 4. ระดับการศึกษา 5. บทบาทของผู้บริหารสถาบันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และ 6. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาทัศนคติและระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร

สำหรับประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน คน โดยเป็นอาจารย์ จำนวน คน ซึ่งไม่นับรวมอาจารย์ที่ลาศึกษาต่อเต็มเวลา และอาจารย์ชาวต่างชาติ และเจ้าหน้าที่ จำนวน 130 คน ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยงาน	จำนวน
โปรแกรมวิชาภาษาไทย	13
โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ	25
โปรแกรมวิชาภาษาจีน	2
โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์	7
โปรแกรมวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม	5
โปรแกรมวิชารัฐประศาสนศาสตร์	9
โปรแกรมวิชาสังคม	15
โปรแกรมวิชาศิลปกรรม	12
โปรแกรมวิชาดนตรี	9
โปรแกรมวิชาการพัฒนาชุมชน	9
โปรแกรมวิชานิติศาสตร์	9

หน่วยงาน	จำนวน
กลุ่มวิชาอาชีวศึกษา	6
กลุ่มวิชานาฏศิลป์	1
สำนักงานคณะ (เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน)	8
รวม	130

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าหนังสือ บทความวารสาร เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ การมีส่วนร่วม และการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ศึกษา แบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ตำแหน่ง หน่วยงานที่สังกัด ประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการเป็นกรรมการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ลักษณะของแบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบเลือกคำตอบ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จำนวน 18 ข้อ แบบสอบถามในตอนนี้ เป็นแบบสอบถามวัดระดับ โดยกำหนดระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ

- ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด
- ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
- ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
- ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
- ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 4 ข้อ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน โดยในแต่ละข้อผู้วิจัยได้สร้างคำถามย่อยขึ้นมาอีก 5 ข้อ แบบสอบถามในตอนนี้ เป็นแบบสอบถามวัดระดับ โดยกำหนดระดับการมีส่วนร่วม ออกเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก

ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย

ระดับค่าคะแนน เท่ากับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ คำถามมีลักษณะ เป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ

3. คณะกรรมการวิจัยประกันคุณภาพการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร่วมกันพิจารณาและแก้ไขแบบสอบถาม

4. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินแบบสอบถาม

5. แก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยซึ่งเป็นคณะกรรมการวิจัยด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นตัวแทนจากโปรแกรมวิชาและหน่วยงานต่าง ๆ ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ส่งแบบสอบถามให้แก่อาจารย์และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน และทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด หลังจากนั้น ทำการตรวจสอบ พบว่า มีแบบสอบถามที่ สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ จำนวน 76 ชุด คิดเป็นร้อยละ 58.46 ของแบบสอบถามที่ส่งไป ทั้งหมด

สำหรับคณะกรรมการวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ ประกอบด้วย

1. ผศ.ดร.อุษา น้อยทิม	ประธาน
2. อาจารย์ไทรภพ สุวรรณศรี	รองประธาน
3. อาจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล	กรรมการ
4. อาจารย์ไพโรจน์ แก้วเขียว	กรรมการ
5. อาจารย์เนตรนภา วรวงษ์	กรรมการ
6. อาจารย์นุพงษ์ ภูศรี	กรรมการ
7. อาจารย์อัมพร วรรณท้วนิช	กรรมการ
8. อาจารย์ถิรนนท์ ประทุม	กรรมการ
9. อาจารย์นิภาพรรณ เจนสันติกุล	กรรมการ

10. อาจารย์วัลลี นวลหอม	กรรมการ
11. อาจารย์ปิบูลย์ มังกร	กรรมการ
12. อาจารย์วรชิน มั่งคั่ง	กรรมการ
13. อาจารย์พีรพัฒน์ พันศิริ	กรรมการ
14. อาจารย์แพรภัทร ยอดแก้ว	กรรมการ
15. อาจารย์วัลย์ลักษณ์ อมรสิริพงศ์	กรรมการและเลขานุการ
16. นางสาวอ้อมนภา จำปาอ่อน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
17. นายพงษ์ดนัย จิตตวิสุทธิกุล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ทักษะและการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 1-8)

ตอนที่ 2 ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (ตารางที่ 9)

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (ตารางที่ 10-14)

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การนำเสนอข้อมูลในตอนที่ 1 ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ตำแหน่งหน่วยงานที่สังกัด ประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และการเคยเป็นกรรมการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	25	32.89
หญิง	51	67.11
รวม	76	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน เป็นเพศชาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 32.89 และเพศหญิง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 67.11

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เกิน 30 ปี	12	15.79
31-40 ปี	44	57.89
41-50 ปี	13	17.11
51-60 ปี	7	9.21
รวม	76	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงมา มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.11

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
ปริญญาตรี	5	6.58
ปริญญาโท	66	86.84
ปริญญาเอกหรือสูงกว่า	5	6.58
รวม	76	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 86.84

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครปฐม

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1-3 ปี	28	36.84
4-6 ปี	17	22.37
7-9 ปี	7	9.21
10 ปีขึ้นไป	24	31.58
รวม	76	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมต่ำกว่า 1-3 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 36.84 รองลงมา มีระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 10 ปีขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
อาจารย์	71	93.42
เจ้าหน้าที่	5	6.58
รวม	76	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน เป็นอาจารย์ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 93.42 และเจ้าหน้าที่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.58

ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ภาษาไทย	13	17.11
ภาษาอังกฤษ	12	15.79
ศิลปกรรม	7	9.21
ภาษาจีน	1	1.32
สังคมศึกษา	9	11.84
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์	6	7.89
การพัฒนาชุมชน	5	6.58
ดนตรี	8	10.52
นิติศาสตร์	9	11.84
กลุ่มวิชาอาชีวศึกษา	1	1.32
สำนักงานคณะ	5	6.58
รวม	76	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน ส่วนใหญ่สังกัดโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาสังกัดโปรแกรมวิชาภาษาไทย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.11

ตารางที่ 7 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1-3 ปี	39	51.32
4-6 ปี	22	28.95
7-9 ปี	7	9.21
10 ปีขึ้นไป	8	10.53
รวม	76	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในต่ำกว่า 1-3 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 51.321 รองลงมามีประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 4-6 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 28.95

ตารางที่ 8 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการเคยเป็นกรรมการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
เคย	29	38.16
ไม่เคย	47	61.84
รวม	76	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน เคยเป็นกรรมการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 38.16 และไม่เคยเป็นกรรมการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 61.84

ตอนที่ 2 ทศนคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การนำเสนอข้อมูลในตอนที่ 2 ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการ	μ	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ท่านคิดว่าคณะได้สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้แก่บุคลากร	3.62	0.54	มาก
2	ท่านคิดว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจะสามารถสร้างมาตรฐานให้กับหน่วยงานจนเป็นที่ยอมรับในสังคมภายนอก	3.76	0.76	มาก
3	ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทำให้การทำงานของหน่วยงานมีระบบ	3.91	0.75	มาก
4	ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นงานที่มีประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน	3.79	0.91	มาก
5	ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ	3.59	0.84	มาก
6	ท่านคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.80	0.78	มาก
7	ท่านมีความกระตือรือร้นและยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.92	0.69	มาก
8	ท่านพยายามกระตุ้นให้หน่วยงานของท่านเกิดความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.57	0.70	มาก
9	ท่านเตรียมความพร้อมเพื่อให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.72	0.62	มาก

10	ท่านมีความพร้อมในการรับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.63	0.67	มาก
----	---	------	------	-----

ข้อที่	รายการ	μ	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11	ท่านมีความพึงพอใจต่อผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.62	0.75	มาก
12	ท่านคิดว่าผลการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทำให้ได้แนวทางการพัฒนางาน	3.79	0.74	มาก
13	ท่านคิดว่าการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความคุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป	3.41	0.91	ปานกลาง
14	ท่านคิดว่าการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไป	3.37	0.94	ปานกลาง
15	ท่านคิดว่าบุคลากรมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.57	0.79	มาก
16	ท่านคิดว่าผู้บริหารมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.86	0.76	มาก
17	ท่านคิดว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.63	0.78	มาก
18	ท่านมีความพึงพอใจต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะในภาพรวม	3.68	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ย		3.68	0.76	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 ที่ระบุว่า ท่านมีความกระตือรือร้นและยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ที่ระบุว่า ท่านคิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทำให้การทำงานของหน่วยงานมีระบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และข้อ 16 ที่ระบุว่า

ท่านคิดว่าผู้บริหารมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 14 ที่ระบุว่า ท่านคิดว่าการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 รองลงมา คือ ข้อ 13 ที่ระบุว่า ท่านคิดว่าการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความคุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การนำเสนอข้อมูลในตอนที่ 3 ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผน (P : Plan) การดำเนินงาน (D : Do) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C : Check) และการปรับปรุงการดำเนินงาน (A : Act) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผน (P : Plan) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ ที่	รายการ	μ	S.D.	ระดับ การมีส่วนร่วม
1	ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.59	0.90	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการดำเนินงานต่างๆตามตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.33	0.85	ปานกลาง
3	ท่านมีการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.58	0.72	มาก
4	ท่านมีการวางแผนในการจัดเตรียมสารสนเทศเอกสารหลักฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้	3.70	0.75	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ	3.25	0.98	ปานกลาง

	การศึกษาภายใน			
	ค่าเฉลี่ย	3.49	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 ที่ระบุว่า ท่านมีการวางแผนในการจัดเตรียมสารสนเทศเอกสารหลักฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 รองลงมา คือ ข้อ 1 ที่ระบุว่า ท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (D : Do) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการ	μ	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1	ท่านเข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.61	0.91	มาก
2	ท่านปฏิบัติตามคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.83	0.77	มาก
3	ท่านพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.83	0.66	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศหรือเอกสารหลักฐานที่สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.83	0.70	มาก
5	ท่านมีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือวิธีการปฏิบัติงานที่ได้จากการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งภายใน/ภายนอกหน่วยงาน	3.64	0.78	มาก
	ค่าเฉลี่ย	3.75	0.78	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 ที่ระบุว่า ท่านปฏิบัติตามคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ข้อ 3 ที่ระบุว่า ท่านพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และข้อ 4 ที่ระบุว่า

ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศหรือเอกสารหลักฐานที่สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ทั้งสามข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C : Check) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการ	μ	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1	ท่านตรวจสอบการปฏิบัติงานของท่านตามคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.57	0.85	มาก
2	ท่านมีการใช้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงาน	3.53	0.79	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงาน SAR หรือเขียนผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในส่วนที่ท่านร่วมรับผิดชอบ	3.89	0.74	มาก
4	ท่านเข้าร่วมประชุมหารือเตรียมความพร้อมการรับการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.76	0.80	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมในการรับการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.86	0.74	มาก
ค่าเฉลี่ย		3.72	0.78	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ที่ระบุว่า ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงาน SAR หรือเขียนผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในส่วนที่ท่านร่วมรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 รองลงมา คือ ข้อ 5 ที่ระบุว่า ท่านมีส่วนร่วมในการรับการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน (A : Act) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการ	μ	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน	3.66	0.79	มาก
2	ท่านปรับปรุงการปฏิบัติงานของท่านตามผลการประเมิน/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.71	0.69	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามผลการประเมิน/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าข้อบกพร่องที่พบได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง	3.54	0.77	มาก
4	หน่วยงานเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ให้ท่านเสนอข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.62	0.85	มาก
5	ท่านได้เสนอข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.46	0.94	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย		3.66	0.79	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 ที่ระบุว่า ท่านปรับปรุงการปฏิบัติงานของท่านตามผลการประเมิน/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 รองลงมา คือ ข้อ 1 ที่ระบุว่า ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	μ	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผน (P : Plan)	3.49	0.84	ปานกลาง
ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (D : Do)	3.75	0.76	มาก
ระดับการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (C : Check)	3.72	0.78	มาก
ระดับการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน (A : Act)	3.66	0.79	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.66	0.79	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (D : Do) สูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และมีส่วนร่วมในการวางแผน (P : Plan) ต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49

ตอนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ปัญหาอุปสรรค

- โครงการที่มีการดำเนินงานภายในมหาวิทยาลัยนั้น ค่อนข้างจะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการใช้สถานที่ ต้องผ่านขั้นตอนหลายขั้นตอนมาก เช่น บันทึกข้อความ > ผู้บริหารอนุมัติ > อาจารย์รับผิดชอบโครงการรับทราบ > ติดต่ออาคารสถานที่ > เจ้าหน้าที่แจ้งให้อาจารย์ทำบันทึกถึงผู้บริหารอาคาร สถานที่นั้นทราบ > รอการตอบรับ (สรุปอาจารย์ทำบันทึก 2 ฉบับ ต่อโครงการ)

- ไม่มีฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่สามารถนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย

- งานบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำและหาข้อมูล
- ไม่ให้ความร่วมมือในการทำประกันคุณภาพ
- เวลาร่น้อย
- ไม่มีที่เก็บเอกสารเป็นสัดส่วน

- ความไม่เข้าใจรายละเอียดตัวชี้วัดบางตัว จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดและไม่ได้คะแนนในตัวชี้วัดตัวนั้น

- ไม่มีการทำ milestone กำหนดแผนงานในแต่ละภาคเรียนอย่างละเอียด
- ไม่มีการอบรมวิธีการเก็บหลักฐานเพื่อการดำเนินงานในแต่ละตัวชี้วัด
- อยากให้การอ้างอิงเอกสารต่าง ๆ สามารถใช้ร่วมกันได้ และมีการจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบ

- กรรมการที่มาตรวจประกันคุณภาพระดับโปรแกรมวิชาในแต่ละปี มีมาตรฐานในการตรวจที่ต่างกัน

- การประกันคุณภาพในบางข้อ เช่น เกี่ยวกับการวิจัย คณะยังไม่มีเงิน สนับสนุนในการทำวิจัยได้ด้วยตนเอง หากเจอปัญหาในการวิจัย จะต้องทำเรื่องเสนอต่อมหาวิทยาลัย ทำให้ไม่ทันต่อสถานการณ์

- ไม่มีประสบการณ์การประกันคุณภาพ
- จำนวนโครงการไม่สอดคล้องกับการทำประกัน
- อาจารย์มีภาระงานสอนมากจึงไม่มีเวลาในการทำโครงการและศึกษางานประกัน

ข้อเสนอแนะ

- บันทึกข้อความจะระบุวันเวลา สถานที่ อย่างชัดเจนว่าขออนุญาต ซึ่งสถานที่ที่จะจัดโครงการอาจไม่ได้อยู่ในความดูแลของคณะ ฯ และทางคณะก็ลงนามอนุมัติแล้ว จึงขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการติดต่อสถานที่ที่จัดโครงการให้ทราบพร้อมลงนามอนุญาตให้ใช้สถานที่ แล้วจึงนำตัวบันทึกมาส่งคืนให้กับอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ

- จัดทำระบบการจองใช้สถานที่แบบออนไลน์ เหมือนกับฝ่ายยานพาหนะจะได้ลดภาระงานอาจารย์และเจ้าหน้าที่

- มหาวิทยาลัยควรจัดทำฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่สามารถนำมาแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้

- เมื่อหน่วยงานประกันของคณะต้องการข้อมูลแต่ละงานหรือแต่ละฝ่ายควรให้ความร่วมมือในการทำงานประกันคุณภาพ

- ควรมีการจัดอบรมเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับผู้รับผิดชอบ 2 ปี ต่อ 1 ครั้ง

- มีการจัดอบรมเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับผู้รับผิดชอบ 2 ปี ต่อ 1 ครั้ง
- ควรทำ milestone กำหนดแผนงานในแต่ละภาคเรียนอย่างละเอียด

- อบรมวิธีการเก็บหลักฐานเพื่อการดำเนินงานในแต่ละตัวชี้วัด
- กรรมการตรวจประกันคุณภาพควรใช้มาตรฐานในการตรวจเหมือนกัน ในทุก ๆ ปี
- ควรจัดตั้งกองทุนวิจัยของตนเอง เพื่อสะดวกในการของบประมาณ
- ควรมีเจ้าหน้าที่ในการดูแลและจัดเก็บเอกสารประกันของโปรแกรมวิชา
- ควรมีเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดที่คงที่

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “ทัศนคติและการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทัศนคติและระดับการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สรุปผลการวิจัย

สำหรับผลการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 76 คน เป็นเพศชาย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 32.89 และเพศหญิง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 67.11 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.11 มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 86.84 มีระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมต่ำกว่า 1-3 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 36.84 รองลงมาคือระยะเวลาการทำงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 31.58 เป็นอาจารย์จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 93.42 และเจ้าหน้าที่ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.58 สังกัดโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองลงมาสังกัดโปรแกรมวิชาภาษาไทย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.11 มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในต่ำกว่า 1-3 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 51.321 รองลงมาคือประสบการณ์ในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 4-6 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 28.95 เคยเป็นกรรมการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 38.16 และไม่เคยเป็นกรรมการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 61.84

2. ทัศนคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 ที่ระบุว่า ท่านมีความกระตือรือร้นและยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 14 ที่ระบุว่า ท่านคิดว่าการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37

3. การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (D : Do) สูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และมีส่วนร่วมในการวางแผน (P : Plan) ต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49

ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 ที่ระบุว่า ท่านมีการวางแผนในการจัดเตรียมสารสนเทศเอกสารหลักฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 ที่ระบุว่า ท่านปฏิบัติตามคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ข้อ 3 ที่ระบุว่า ท่านพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และข้อ 4 ที่ระบุว่า ท่านมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศหรือเอกสารหลักฐานที่สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ทั้งสามข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ที่ระบุว่า ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงาน SAR หรือเขียนผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ในส่วนที่ท่านร่วมรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 ที่ระบุว่า ท่านปรับปรุงการปฏิบัติงานของท่านตามผลการประเมิน/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรค

- บันทึกข้อความจะระบุวันเวลา สถานที่ อย่างชัดเจนว่าขออนุญาต ซึ่งสถานที่ที่จะจัดโครงการอาจไม่ได้อยู่ในความดูแลของคณะ ฯ และทางคณะก็ลงนามอนุมัติแล้ว จึงขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการติดต่อสถานที่ที่จัดโครงการให้ทราบพร้อมลงนามอนุญาตให้ใช้สถานที่ แล้วจึงนำตัวบันทึกมาส่งคืนให้กับอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ

- จัดทำระบบการจองใช้สถานที่แบบออนไลน์ เหมือนกับฝ่ายยานพาหนะจะได้ลดภาระงานอาจารย์และเจ้าหน้าที่

- งานบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดทำและหาข้อมูล
- ไม่ให้ความร่วมมือในการทำประกันคุณภาพ
- เวลาค่อนข้างน้อย

- ไม่มีที่เก็บเอกสารเป็นสัดส่วน
- ความไม่เข้าใจรายละเอียดตัวชี้วัดบางตัว จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดและไม่ได้คะแนนในตัวชี้วัดตัวนั้น

- ไม่มีการทำ milestone กำหนดแผนงานในแต่ละภาคเรียนอย่างละเอียด
- ไม่มีการอบรมวิธีการเก็บหลักฐานเพื่อการดำเนินงานในแต่ละตัวชี้วัด
- อยากให้การอ้างอิงเอกสารต่าง ๆ สามารถใช้ร่วมกันได้ และมีการจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบ

- กรรมการที่มาตรวจประกันคุณภาพระดับโปรแกรมวิชาในแต่ละปี มีมาตรฐานในการตรวจที่ต่างกัน

- การประกันคุณภาพในบางข้อ เช่น เกี่ยวกับการวิจัย ขณะยังไม่มีเงิน สนับสนุนในการทำวิจัยได้ด้วยตนเอง หากเจอปัญหาในการวิจัย จะต้องทำเรื่องเสนอต่อมหาวิทยาลัย ทำให้ไม่ทันต่อสถานการณ์

- ไม่มีประสบการณ์การประกันคุณภาพ
- จำนวนโครงการไม่สอดคล้องกับการทำประกัน
- อาจารย์มีภาระงานสอนมากจึงไม่มีเวลาในการทำโครงการและศึกษางานประกันข้อเสนอแนะ
- บันทึกข้อความจะระบุวันเวลา สถานที่ อย่างชัดเจนว่าขออนุญาต ซึ่งสถานที่ที่จะจัดโครงการอาจไม่ได้อยู่ในความดูแลของคณะ ฯ และทางคณะก็ลงนามอนุมัติแล้ว ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการติดต่อสถานที่ที่จัดโครงการให้ทราบพร้อมลงนามอนุญาตให้ใช้สถานที่ แล้วจึงนำตัวบันทึกมาส่งคืนให้กับอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการได้ไหมคะ

- จัดทำระบบการจองใช้สถานที่แบบออนไลน์ เหมือนกับฝ่ายยานพาหนะจะได้ลดภาระงานอาจารย์และเจ้าหน้าที่ด้วยค่ะ

- มหาวิทยาลัยควรจัดทำฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่สามารถนำมาแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้

- เมื่อหน่วยงานประกันของคณะต้องการข้อมูลแต่ละงานหรือแต่ละฝ่ายควรให้ความร่วมมือในการทำงานประกันคุณภาพ

- ควรมีการจัดอบรมเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับผู้รับผิดชอบ 2 ปี ต่อ 1 ครั้ง

- มีการจัดอบรมเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับผู้รับผิดชอบ 2 ปี ต่อ 1 ครั้ง

- ควรทำ milestone กำหนดแผนงานในแต่ละภาคเรียนอย่างละเอียด
- อบรมวิธีการเก็บหลักฐานเพื่อการดำเนินงานในแต่ละตัวชี้วัด
- กรรมการตรวจประกันคุณภาพควรใช้มาตรฐานในการตรวจเหมือนกัน ในทุก ๆ ปี
- ควรจัดตั้งกองทุนวิจัยของตนเอง เพื่อสะดวกในการของบประมาณ
- ควรมีเจ้าหน้าที่ในการดูแลและจัดเก็บเอกสารประกันของโปรแกรมวิชา
- ควรมีเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดที่คงที่

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ประจักษ์ ไม้เจริญ (2545) ทำการศึกษาเรื่อง “เจตคติของข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา” พบว่า ระดับเจตคติของข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอยู่ในระดับปานกลาง ระดับเจตคติของข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครเมื่อจำแนกสถานภาพทั้งในด้านตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่รับราชการในสถาบันราชภัฏ และสถาบันราชภัฏที่สังกัด พบว่า มีเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง แต่สอดคล้องกับ ใจชนก ภาคัต (2554) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา : ศึกษากรณีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา 2553” คน ผลการสำรวจพบว่า บุคลากรของสถาบัน มีทัศนคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก แตกต่างจาก สาวิตรี ไชยสมบัติ (2551) ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ยังไม่สอดคล้องกับ ใจชนก ภาคัต (2554) ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา : ศึกษากรณีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา 2553” คน ผลการสำรวจพบว่า บุคลากรของสถาบัน การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

จากผลการวิจัยที่ไม่สอดคล้องกับผู้อื่น อาจเป็นเพราะจากการวิจัยของ ฉวีวรรณ บุญคุ้ม (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน

ราชภัฏนครปฐม” ผลจากการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน อยู่ในขั้นตอนของการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพ โดยสถาบันราชภัฏนครปฐมได้จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันขึ้น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นในระดับสถาบัน ระดับคณะ ศูนย์ สำนัก พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการและอนุกรรมการดังกล่าว สำหรับการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในสถาบันให้หน่วยงานกำหนดแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของตนเอง มีการพิจารณากำหนดปัจจัย ตัวชี้วัดและหลักฐานแสดงให้มีความเหมาะสมทั้งกับหน่วยงาน มีการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาให้กับอาจารย์และบุคลากรของหน่วยงาน รวมทั้งการเตรียมการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานของตนเอง สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพมากที่สุด คือ อาจารย์ รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการของสถาบัน อุปสรรคที่สำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ได้แก่ การขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการประกันคุณภาพการศึกษา ความไม่ชัดเจนในเรื่องนโยบายและระบบประกันคุณภาพการศึกษา คุณภาพของนักศึกษาต่ำกว่าสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์และบุคลากรของสถาบันยังไม่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ สถาบันต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยถือเป็นนโยบายสำคัญ สถาบันต้องมีแผนและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและครอบคลุมภารกิจของสถาบันทุกด้าน มีการติดตามงานอย่างจริงจัง รวมทั้งบุคลากรจากทุกหน่วยงานต้องให้ความร่วมมือ โดยสถาบันต้องสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์และบุคลากรของสถาบันเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์และบุคลากรของสถาบันได้รับทราบเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการให้ความรู้และคำแนะนำในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนอย่างเพียงพอจากผู้ที่มีความชำนาญในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ ผู้บริหารได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ สร้างความรู้ ความเข้าใจกับบุคลากร ส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมยอมรับถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและเต็มใจให้ความร่วมมือในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีดังนี้

1. ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงาน และรับฟังข้อคิดเห็น เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานบรรลุตัวชี้วัด
2. สร้างจิตสำนึกและความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เกิดกับบุคลากร และการทำประกันคุณภาพการศึกษาควรเป็นไปโดยธรรมชาติ โดยทำให้เป็นวัฒนธรรมแห่งคุณภาพขององค์กร
3. ควรเปิดโอกาสให้ทุกส่วนไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา ได้เข้าใจระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยทุกคนเข้าใจและยอมรับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการผลักดันการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน
4. จัดอบรมให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวชี้วัด รายการเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ควรมีการหมุนเวียนให้บุคลากรทุกคนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา
6. ควรจัดทำฐานข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่สามารถนำมาแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.
- ใจชนก ภาคอ้อต. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา : ศึกษากรณีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีการศึกษา 2553. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ฉัตรชัย มีเกศ. (2546). ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ฉวีวรรณ บุญคุ้ม. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏนครปฐม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2531). การวัดและการวิจัยทัศนคติที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 5, (1), หน้า 65.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2539). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้นช่างอุตสาหกรรมกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. (2527). กลวิธี แนวทาง วิธีการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชนบท.ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภะการพิมพ์.

- ประจักษ์ ไผ่เจริญ. (2545). เจตคติของข้าราชการครูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อ **การประกันคุณภาพการศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ยงยุทธ บุราสิทธิ์. (2532). **การประเมินผลการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกัน ตนเอง**. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- วันชัย โกลละสุด. (2549). **ความหมายและความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม : การ บริหารงานแบบมีส่วนร่วม**. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 21, 2556, จาก http://opens.dpt.go.th/dpt_kmcenter/index.php?option=com_content&task=view&id=26&Itemid=1
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). **การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สาวิตรี ไชยสมบัติ. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพ การศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ์. (2548). **ปฏิรูปการศึกษาในสังคมไทย : ชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา**. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 21, 2556, จาก <http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document9562.html>
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2538). **ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารการศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- แสง รัตนมงคลมาศ. (2543). **การระดมมวลชนและการมีส่วนร่วมของมวลชนองค์การ การทำ และการตัดสินใจ**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2538). **การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- อมรวิทย์ นาครทรรพ. (2541). **ความจริงของแผ่นดิน ลำดับที่ 1 : กระบวนการเรียนรู้เพื่อเด็กๆ และชุมชนของเรา**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ โครงการ “การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์”.

อำนาจ อนันตชัย. (2527). การระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท สาขา
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ: วิกิตอนี่
พาวเวอร์พอยท์.

Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1981). Rural Development Participation : Concept
and Measures for Project Design Implementation and Evaluation. New
York: Rural Development Committee Center for International Studies,
Cornell University.

คำสั่งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ ๒๐๔ / 2556

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

เพื่อให้การทำวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษา น้อยทิม	ประธาน
2. อาจารย์ไทรภพ สุวรรณศรี	รองประธาน
3. อาจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล	กรรมการ
4. อาจารย์ไพโรจน์ แก้วเขียว	กรรมการ
5. อาจารย์เนตรนภา วรวงษ์	กรรมการ
6. อาจารย์นุพงษ์ ภูศรี	กรรมการ
7. อาจารย์อัมพร วรานนท์วนิช	กรรมการ
8. อาจารย์ถิรนนท์ ประทุม	กรรมการ
9. อาจารย์นิภาพรรณ เจนสันติกุล	กรรมการ
10. อาจารย์วัลลี นวลหอม	กรรมการ
11. อาจารย์พิบูลย์ มังกร	กรรมการ
12. อาจารย์วรชิน มั่งคั่ง	กรรมการ
13. อาจารย์พีรพัฒน์ พันศิริ	กรรมการ
14. อาจารย์แพรภัทร ยอดแก้ว	กรรมการ
15. อาจารย์วัลย์ลักษณ์ อมรสิริพงศ์	กรรมการและเลขานุการ
16. นางสาวอัมมณา จำปาอ่อน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
17. นายพงษ์ดนัย จิตตวิสุทธิกุล	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. 2556

3 - ๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษา น้อยทิม)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์